

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПІАКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»

Навчально-науковий інститут денної освіти

Кафедра економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Ризикологія»

на 2022-2023 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	4 курс, 8 семестр
Освітня програма/спеціалізація	Бізнес-економіка
Спеціальність	051 Економіка
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Ступінь вищої освіти	бакалавр

ПІБ НПП, який веде дану дисципліну,
науковий ступінь і вчене звання,
посада

Кононенко Жанна Андріївна
кандидат економічних наук, доцент
доцент кафедри

Контактний телефон	509205
Електронна адреса	konon_ukr@ukr.net
Розклад навчальних занять	http://schedule.puet.edu.ua/
Консультації	очна – згідно розкладу; он-лайн: електронною поштою, пн-пт з 08.00- 17.00
Сторінка дистанційного курсу	http://www2.el.puet.edu.ua/st/course/view.php?id=1763

Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	вивчення навчальної дисципліни є формування теоретичних знань та практичних навичок щодо аналізу, оцінювання, моделювання ризиків у реальному секторі економіки та набуття навичок практичного застосування інформаційних технологій для реалізації методів і моделей управління ризиком
Тривалість	4 кредити ЄКТС/120 годин (лекції 18 год., практичні заняття 30 год., самостійна робота 72 год.)
Форми та методи навчання	Лекції та практичні заняття в аудиторії та виїзні, самостійна робота поза розкладом Методи: інструктування, творчі роботи, узагальнення і систематизації знань, частково-пошукові, генерації ідей, дискусійні
Система поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль: відвідування занять; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; доповіді з рефератами та їх обговорення; тестування; поточна модульна робота Підсумковий контроль: ПМК
Базові знання	Наявність знань з: економічна теорія, основи моделювання економіки, економетрика.
Мова викладання	Українська

Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач. Впроваджувати в виробничу систему та систему управління підприємством розроблені заходи та проектні рішення з покращення результативності діяльності підприємства в умовах невизначеності та ризику; пропонувати стратегії його розвитку	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. Здатність приймати обґрунтовані рішення. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач. Здатність розробляти та обґрунтовувати заходи та проектні рішення з покращення результативності діяльності підприємства в умовах невизначеності та ризику

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Модуль 1. Основи ризик менеджменту		
Тема 1. Управління ризиком у діяльності економічних систем	Практична робота 1. Візуалізація ризиків. Практична робота 2. Візуалізація ризиків. Практична робота 3. Візуалізація ризиків.	Виконати індивідуальні завдання. Підготувати доповідь на тему: «Методичні основи оцінки ризиків підприємницької діяльності».
Тема 2. Застосування теорії корисності в управлінні економічними ризиками	Практична робота 4-5. Ризик і теорія корисності. Практична робота 6. Поточна модульна робота	Дати відповіді на питання самоконтролю знань. Виконати індивідуальні завдання.
Модуль 2. Методи оцінювання та управління ризиками реального сектору економіки		
ТЕМА 3. Кількісні методи оцінювання ризику	Практична робота 7-8. Математичні основи економічного ризику.	Дати відповіді на питання самоконтролю знань. Виконати індивідуальні завдання.
ТЕМА 4. Використання дерева рішень в управлінні ризиком	Практична робота 9-10. Використання дерева рішень в ризикології.	Виконати тести самоконтролю знань. Виконати індивідуальні завдання.
ТЕМА 5. Моделювання ризикових ситуацій в умовах визначеності та невизначеності	Практична робота 11. Критерії вибору ризикового варіанту в умовах невизначеності	Виконати тести самоконтролю знань. Виконати індивідуальні завдання.
ТЕМА 6. Експертні методи оцінювання ризику	Практична робота 12-13. Управління ризиками на основі експертного оцінювання.	Виконати тести самоконтролю знань. Виконати індивідуальні завдання.
ТЕМА 7. Моделювання економічного ризику на основі концепції теорії ігор	Практична робота 14. Матриця ризику (платіжні матриці). Практична робота 15. Поточна модульна робота	Виконати тести самоконтролю знань. Виконати індивідуальні завдання. Розробити «Гру»

Інформаційні джерела

- Балджи М.Д. Економічний ризик та методи його вимірювання. Навчальний посібник. Харків: Промарт, 2015. 300 с.
- Вітлінський В.В. Ризикологія в економіці та підприємстві. Київ: КНЕУ, 2004. 480 с.
- Внукова Н.М., Смоляк В.А. Економічна оцінка ризику діяльності підприємств : проблеми теорії та практики. Харків : ВД «ІНЖЕК», 2006. 181 с.
- Донець Л.І. Економічні ризики та методи їх вимірювання: навчальний посібник/ МОН. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 312 с.
- Економічний ризик: методи оцінки та управління : навч. посібник / [Т. А. Васильєва, С. В. Леонов, Я. М. Кривич та ін.] ; під заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Т. А. Васильєвої, канд. екон. наук Я. М. Кривич. Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2015. 208 с.
- Івченко І. Ю. Економічні ризики : навчальний посібник. К. : Центр навчальної літератури, 2004. 304 с.
- Івченко І.Ю. Моделювання економічних ризиків і ризикових ситуацій: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 344 с.
- Лук'янова В. В. Економічний ризик : навчальний посібник. К. : Академвидав, 2007. 462 с.
- Машина Н.І. Економічний ризик і методи його вимірювання: навчальний посібник. К.: ЦНЛ, 2003. 188 с.
- Полінкевич О. М., Волинець І. Г. Обґрунтування господарських рішень та оцінювання ризиків: навч. посіб. Луцьк : Вежа-Друк, 2018. 336 с. URL: http://www.esnuir.eenu.edu.ua/bitstream/123456789/15846/1/Polinkevych_Volynets_OGROR2018.pdf
- Старостіна А.О., Кравченко В.А. Ризик-менеджмент: теорія та практика: навч. посіб. К.: ІВЦ «Видавництво «Політехніка», 2018. 200 с.
- Федулова І. В., Скопенко Н.С. Економічні ризики та методи їх вимірювання : навч. посібник. К : Принтцентр, 2016. 298с.
- Stepanov Vn. «Challenge» as a fundamental category of the national security and riskology. Economic innovations 20.2 (67) (2018): 183-189.
- Stepanov, V. N. Riskology: foundations, applications, thesaurus: monograph [Riskologiya: osnovaniya, prilozheniya, tezaurus: monografiya]. IPREEI NANU, Odessa. 2019. 292p.
- Офіційний сайт державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
- Офіційний сайт департаменту статистики Організації Об'єднаних Націй URL: <http://unstats.un.org/unsd/default.htm>
- Управління економічними ризиками підприємств : навч. посіб. О. В. Балуєва, І. В. Моргачов, О. В. Корнілова ; Донець. держ. ун-т упр., Східноукр. нац. ун-т ім. Володимира Даля. Кременчук : Щербатих О. В., 2020. 286 с.
- Управління ризиками та безпека бізнесу : навч. посіб. / [В. П. Іващенко, І. М. Фріман, С. М. Фріман] ; Нац. металург. акад. України. Дніпро : Акцент, 2020. 142 с.
- Формування механізму управління ризиками переробних підприємств : монографія / І. М. Посохов [та ін.]; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». Харків : Іванченко І. С., 2022. 278 с.
- Шишкіна О. В. Механізм управління фінансовими ризиками промислових підприємств: теорія, методологія, практика : монографія; Чернігів. нац. технол. ун-т. Чернігів : ЧНТУ, 2020. 317 с.
- Яковенко О. І. Управління проектами та ризиками] : навч. посіб. Ніжин : Лисенко М. М., 2019. 194 с.
- Christian B. Smart. Solving for Project Risk Management, McGraw Hill; 1st edition, 2020. 320 p.

23. Gerardus Blokdyk. Risk Management A Complete Guide. 5STARCOoks, 2020. 312 p.
24. Hongmu Lee. Risk Management. Fundamentals, Theory, and Practice in Asia. Springer Singapore, 2021. 242 p. DOI: <https://doi.org/10.1007/978-981-16-3468-0> URL: <https://link.springer.com/book/10.1007/978-981-16-3468-0>

Програмне забезпечення навчальної дисципліни

- Пакет програмних продуктів Microsoft Office.
- Дистанційний курс з навчальної дисципліни на платформі «Moodle».

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

Політика щодо термінів виконання та перескладання: Виконані практичні завдання здаються протягом тижня в електронному вигляді. Індивідуальні завдання виконуються самостійно та здаються до модульної контрольної роботи в електронному вигляді. Роботи, які здаються з порушенням терміну без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-50%).

Політика щодо академічної доброчесності: студенти мають свідомо дотримуватися «Положення про академічну доброчесність» (http://puet.edu.ua/sites/default/files/polozhennya_pro_akademichnu_dobrochesnist_2020.pdf); усі індивідуальні завдання виконуються студентом самостійно, у випадку виявлення плагіату, завдання не зараховуються. Списування під час виконання поточних модульних робіт та тестування заборонено (в т. ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.

Політика щодо відвідування: відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі (Moodle) за погодженням із провідним викладачем.

Політика зарахування результатів неформальної освіти: Студент, що має сертифікати, свідоцтва, дипломи, які отримані знання здобуті у результаті у неформальної або формальної освіти, має право на часткове перезарахування результатів за відповідними темами курсу: <http://www.puet.edu.ua/uk/neformalna-osvita>
http://puet.edu.ua/sites/default/files/polozhennya_pro_zarahuvannya_rezultativ_neformalnoyi_osvity.pdf

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується через поточне оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (Т1-Т2): тести (10 балів), практичні роботи (5 балів), індивідуальні завдання (5 бали), поточна модульна робота (10 балів)	30
Модуль 2 (Т3-Т7): тести (20 бали), практичні роботи (10 балів), індивідуальні завдання (10 балів), поточна модульна робота (10 балів)	50
Підсумкове тестування	20
Разом	100

Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види Навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни